

In Vlaanderen.

Heden hebben we 't drollig Op-Sinjoorken uit het Steen van Antwerpen gehaald. Na al zijn triomfen, na zijn vroolijke uitgelatenheid, zit hij daar nu reeds zoo menig jaar als gevangen. Want, ge weet het toch, lezer, hoe bij feesten, de pop Op-Sinjoorken door vier kloeke mannen in een deken omhoog geworpen en weer opgevangen werd. Nog kan men met vastenavond in de

Op-Sinjoorken.

eene of andere volkswijk dit spel zien, maar zonder dat de echte Op-Sinjoor zijn kunst mag vertoonen.

De echte Op-Sinjoor? Neen, zullen de Mechelaars antwoorden, den echten Antwerpschen Op-Sinjoor hebben wij gestolen en die uit 't Steen is een nagemaakte. Op-Sinjoor troont op ons stadhuis en als 't kermis in de Dijlestad is, verschijnt hij voor een der ramen en klapt van vreugde in de handen.

Hoe 't ook zij, Op-Sinjoorken herinnert ons aan den naijver tusschen

Mechelen en Antwerpen in 't bijzonder, aan de twisten der gemeenten in 't algemeen.

.....

Mechelen en Antwerpen hadden het dikwijls aan den stok. Die van de Scheldestad waren immers Sinjoren, voorname heeren, en zagen uit de hoogte op de kleinere gemeenten neer. En zie, daar bood zich in 1687 een uitmunten-
tende gelegenheid aan, om de Mechelaars eens flink over den hekel te halen.

't Was de torenbrand te Mechelen, dien wij reeds eens verteld hebben. De Mechelaars zagen het maanlicht voor een vuurschijn aan en wilden dien blusschen.

Maar 't gebeurde werd ook buiten de stad bekend. Er daagden Antwerpenaars op, die aandachtig aan den voet van den toren gingen speuren.

— Wat hebt ge toch verloren? vroeg men hun.

— Niets, klonk het antwoord, maar wij zoeken naar asch van uw toren.

't Was tijd, dat de Sinjoren zich uit de voeten maakten.

Vijf dagen na den eigenaardigen torenbrand verscheen een gedicht :
« Opene brieven van dagement », waarin de stad Mechelen 14 gemeenten — Antwerpen 't eerst — voor den Partikulieren Raed van Gheel daagde, om door de rechters, waaronder de prinsen van Apegem en Vuilenbroeck, de graven van Battegem, van Dul ende Dwaas, en van Sottegem, te laten aanzeggen, dat ze moesten ophouden de Dijlestad om dat blusschen te bespotten. Het pamflet, dat 72 regels telde, bekwam veel bijval. De gebeurtenis werd zelfs in vreemde talen vertaald, zoowel in gebonden als in ongebonden stijl, en men zegt, dat ook de Paus er zich zeer vroolijk over maakte.

.....

Zes jaar later konden de Mechelaars op Antwerpen wraak nemen. Den 1^{en} Januari 1693 vond men op de sneeuw bij de St-Bernardsbrug der Scheldestad bloedsporen. Er moest een moord gebeurd zijn ! Het magistraat gebood ijlings de poorten te sluiten, om den moordenaar te verhinderen de vlucht te nemen.

Dadelijk begon men in de vliet naar het lijk te dreggen. Een ontstelde menigte stond in den omtrek. « We hebben het ! » klonk het. De steel van de dreg boog door... en daar haalde men een lijk boven... 't lijk van een een grooten bleekershond. Een bontwerkersgast bracht nu licht in de zaak, hij had dien hond gestolen, langs de vliet gevild, 't dier in 't water gegooid en de huid medegenomen. Dit voorval bracht nu de Muze van een Mechelaar in werking, zoodat een lang gedicht ontstond.

Helaas, twee maanden later werden de Sinjoren weer bespot. Een rat was in de O. L. Vrouwekerk tusschen de geloovigen verdwaald en joeg een vrouw zoo'n hevigen schrik aan, dat het mensch gillend opsprong. Haar angst deinde voort, en eenige oogenblikken later klonk het ontsteld :
« Brand, brand ! »

In de algemeene vlucht, het stooten en duwen, werden veel kleeding-

stukken verloren. Enkele dagen later verscheen in Mechelen een gravuur, waarop een persoon al de verloren kleedingstukken uitdeelde.

Een derde maal mochten de Mechelaars victorie kraaien. Den 24^{en} Augustus 1760, bij 't overlijden van een kanunnik der St-Jacobskerk, werd de klok geluid. Sommigen meenden een brandsein te hooren, en weldra geraakte de gansche stad in beroering.

— Ze hebben te Antwerpen een ziel willen blusschen, spotte men te Mechelen. En weer werd er inkt verknoeid om het voorval wijd en zijd bekend te maken. Men vervaardigde zelfs een prent, een weegschaal voorstellende, waarmede men al de dwaasheden van Antwerpen tegen die van Mechelen woog, en 't spreekt vanzelf, dat de schaal der Sinjoren ver doorsloeg.

Nog was Antwerpen niet genoeg vernederd geworden. Op een avond in 1814 zag de Lange Winkelstraat zwart van volk. 't Spookte in de Protestantsche kerk... En wat was 't geval? De maan blekte op de zilveren kandellaren in den tempel, en door de ramen was het schijnsel van buiten zichtbaar. Toch had de politie uren werk om de menigte uiteen te drijven. In het museum van folklore hangt een plaat met de voorstelling van die spookgeschiedenis...

Ja, de Sinjoren moesten er zwaar voor boeten, om de veertien gemeenten voor den Partikulieren Raad van Gheel gedaagd te hebben! Wie kaatst, moet den bal verwachten of, zooals men in West-Vlaanderen zegt: « Kat je my, kat je weere ».

De Mechelaars hebben hun spotnaam behouden, maar de Antwerpenaars zijn Sinjoren gebleven. De zonen en dochteren der Dijlestad kunnen zich troosten. Den 19^{en} December 1722 bluschte men te Thienen de maan op den St-Germainstoren, in 1739 te Leuven en in 1746 te Brugge. De bewoners van Schoondijke in Zeeuwsch-Vlaanderen, en zelfs die van Zeelands bekoorlijke hoofdstad, Middelburg, worden insgelijks maanblusschers genoemd. Den 27^{en} April 1716 bluschten de monniken der St-Bernards abdij de muggen, welke bij zonsondergang rond hun toren zweefden, en 't zelfde deed men in 1755 te Turnhout.

En die van Lokeren dan! In 1889 brandde een boer zijn zwijntje op een plein aan de grens der stad. En 't brandalarm werd gegeven! De pompiers kwamen dapper aangesneld om... een varken te blusschen, zoodat 't oolijk boertje geheel verbauwereerd vroeg of ze te Lokeren het hoofd verloren hadden... dan of hij niet wel zag.

Welke gemeente heeft niet haar spotnaam? Lees maar eens den « Langen Adieu » van den Brugschen dichter De Dene! Wat een lange lijst!

Kinderen van Ieper, Lediggangers van Oudenaarde, Pasteieters van Kortrijk, Schipheeren van Sluis, Vechters van Kassel, Boffers van Torhout, Kermishouders van Roeselare, enz.

.....
 Antwerpen en Mechelen zijn thans de beste vrienden en de meeste steden leven in goede betrekkingen.

Maar al de twisten duren nog voort ten plattelande tusschen de dorpen !
 — 't Is er weer op geweest tusschen Beirendrecht en Stabroeck, gister op de kermis van Putte, hoorden we eens in een herberg der Polders. Hoeveel verliefden, die het wagen een meisje van een ander dorp te vrijen, moeten op hun hoede zijn voor een dracht slagen !

Een mijner kennissen, die 't hart veroverd had van een jonkvrouw uit een dorp, dat in vijandschap met 't zijne leefde, hoorde zich zekeren Maandagmorgen toevoegen : « Gij zijt gisteren aan een goede rammeling ontsnapt ». Verwondering bij den jonkman. « Ja, eenige boerenlummels wachtten u af, maar ze hebben een verkeerde onder handen genomen, meenende dat gij 't waart ». Dat arme slachtoffer. Martelaar zijn voor uw eigen meisje wel in den verliefden tijd is daar nog iets zoets aan verbonden, maar martelaar zijn voor de beminde van een ander, is nog al erg !

De dorpsoorlog ontketende zich vooral op de lotingdagen.

« Als de Heystenaars hier kwamen loten, was 't altijd schrikkelijke ruzie », vertelde men mij te Damme. « De visschers maakten van hun neuze en wij mochten dat niet verdragen. Eens was deze herberg vol Heystenaars en ze maakten ruzie tegen een Dammenaar. Maar op jen prochie zijt ge van eigen altijd meester, hé ? Zoo de Dammenaar ging voort, maar kwam seffens weere, wel met dertig kameraden. Ze wilden den opperste van de Heystenaars met zen kop in de stove steken. De baas van de staminee ging achter den sjampetter. Deze sprak schoone en de Dammenaars lieten de Heystenaars vertrekken, maar ze gingen in twee reken staan van den toog tot aan de strate. De Heystenaars moesten er door en kregen van elken Dammenaar een stamp onder hulder broek. Ha, ja, waarom moesten ze hier van hun neuze maken ? Op jen prochie zijt je altijd meester... ».

Wanneer zal men toch eens de dwaasheid van al dien naijver inzien ? Of is het 't oude gemeentelijke onafhankelijkheidsgevoel, dat zich nog openbaart ?

N^r 14.

Prijs 35 cent. — Abonn. per jaar 20,80 fr.

3 Februari 1923.

'T VLAAMSCH GEZIN

Geïllustreerd Weekblad

Redactie-Uitgave : Gebr. HANS, Contich.

Filips Van Artevelde

en andere verhalen

door A. HANS

